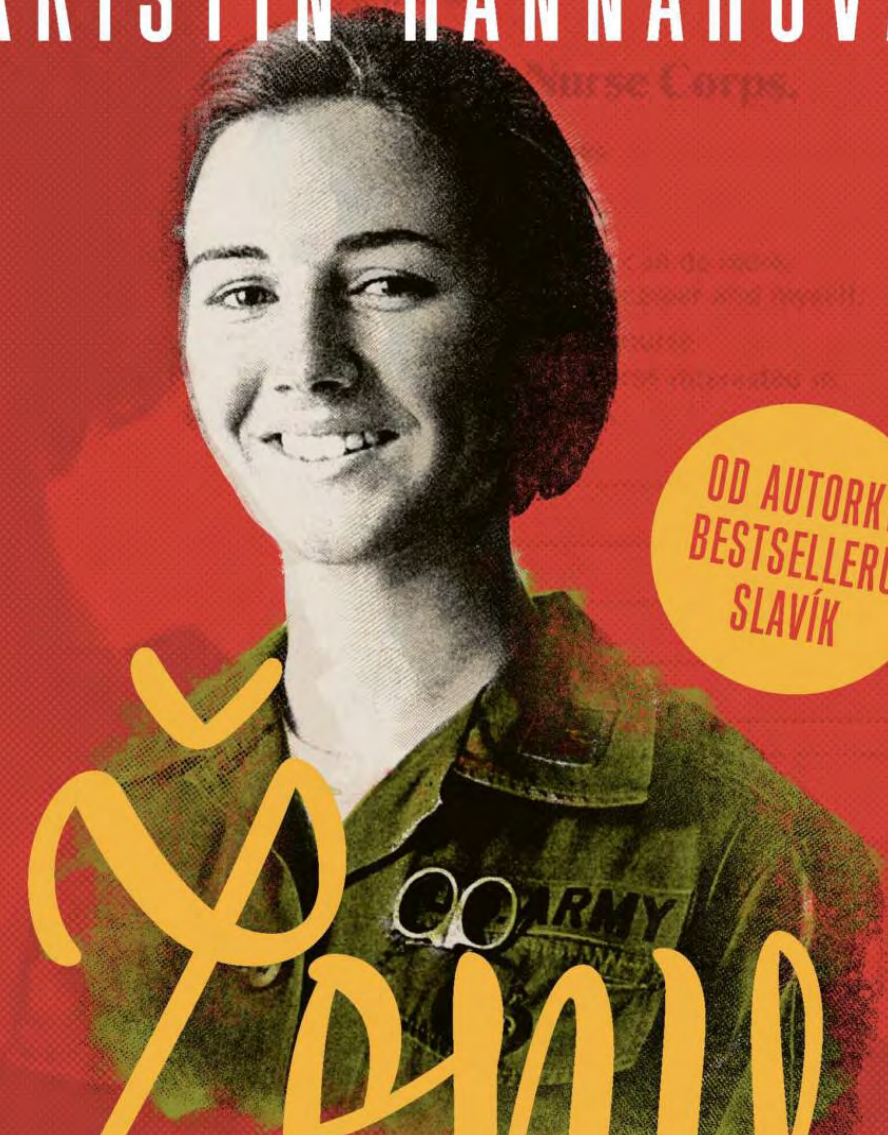
KRISTIN HANNAHOVÁ

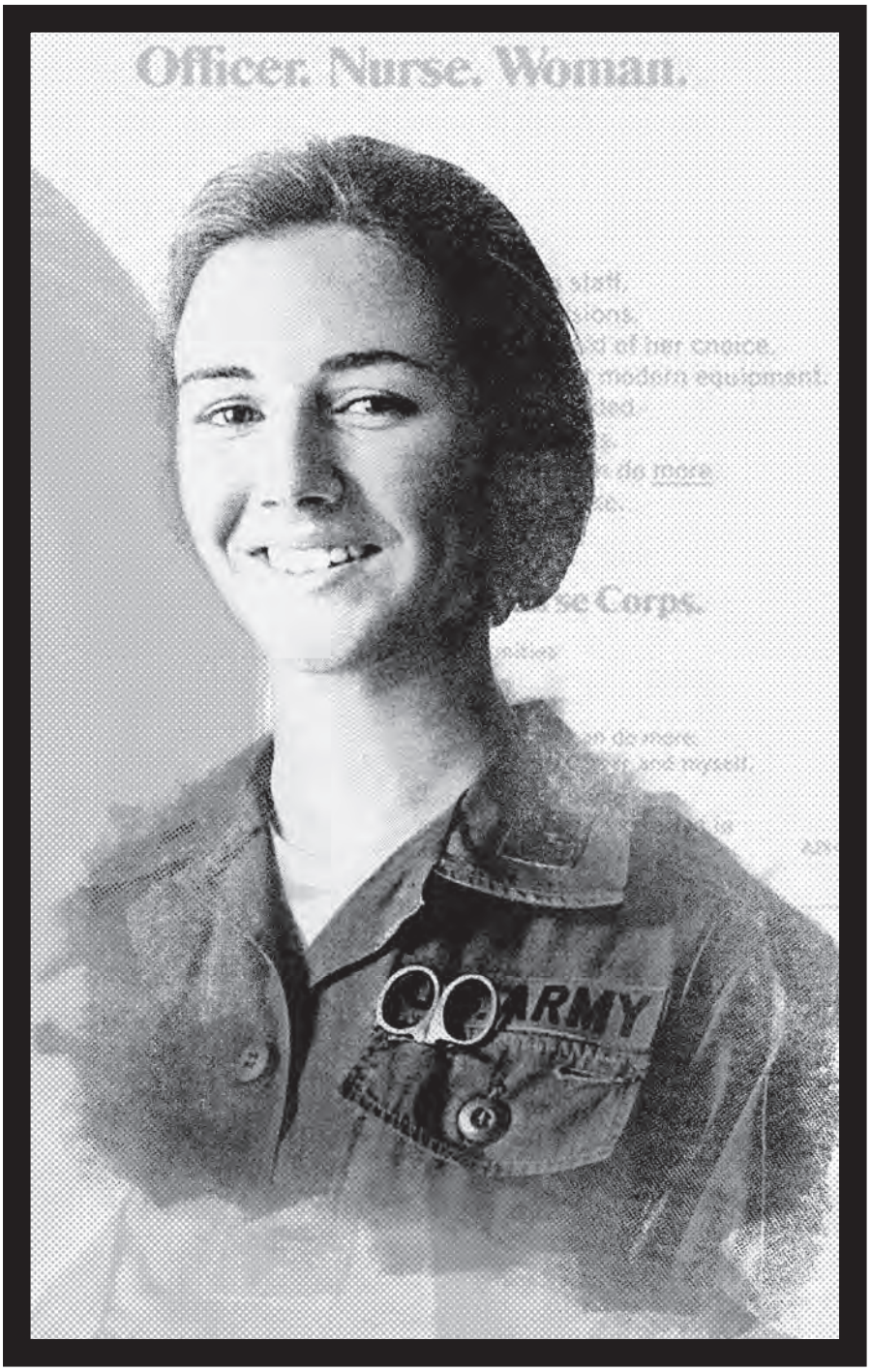
OD AUTORKY BESTSELLERU SLAVÍK

Ženy

PŘELOŽILA MARKÉTA POLOCHOVÁ

argo

Ženy

Officer. Nurse. Woman.
ARMY

KRISTIN HANNAHOVÁ

Ženy

argo

The Women

Czech edition © Argo, 2025
Copyright © 2024 by Kristin Hannah
Translation © Markéta Polochová, 2025
Cover design © Jiří Troskov, 2025

ISBN 978-80-257-4846-6 (váz.)
ISBN 978-80-257-4941-9 (e-kniha)

Svou knihu věnuji všem odvážným ženám, které sloužily ve Vietnamu. Tyto ženy, povětšinou zdravotní sestry, jež byly často vychovávány hrdě vyprávěnými příběhy o hrdinství za druhé světové války, vyslyšely volání své vlasti a odešly do války. Až příliš často se později vracely do země, která se o jejich službu nezajímala, a do světa, který neměl chuť naslouchat jejich příběhům ani zkušenostem. Jejich poválečné utrpení i prožitky byly nepříjemně často zapomínány nebo bagatelizovány. S hrdostí přináším na světlo jejich sílu, vytrvalost a odhodlání. Rovněž všem veteránům, válečným zajatcům nebo lidem ztraceným v boji a jejich rodinám. Všichni toho obětovali nesmírně mnoho. A také veškerému zdravotnickému personálu. Bojovali s pandemií a vydali ze sebe vše, aby pomáhali druhým.
Děkuji vám.

První část

„Tato válka… zvětšila mezigenerační propast do té míry,
až hrozilo, že se naše země roztrhne vedví.“

Frank Church

1. KAPITOLA

Coronado, Kalifornie
Květen 1966

Sídlo McGrathových, obehnané vysokou zdí s branou, představovalo svět sám pro sebe. Chráněný a soukromý. Vícedílná okna domu v tudorovském stylu na zatravněném pozemku s bujnou vegetací se ve večerním pološeru blýskala jako diamant. Vějířovité palmové listy se vlnily ve větru, na hladině bazénu plavaly svíčky, na větvích obrovského kalifornského dubu visely zlaté lucerny. Mezi slavnostně oděnými lidmi se pohybovala obsluha v černém s tácy plnými sklenic šampaňského, v rohu decentně vyhrávalo jazzové trio.

Dvacetiletá Frances Grace McGrathová věděla, co se od ní dnes večer očekává. Měla se stát ztělesněním dobře vychované, usměvavé a usebrané mladé dámy. Jakoukoli nemístnou emoci měla zkrotit, skrýt, udusit v sobě. Lekce, kterých se Frances dostalo jak doma, tak v dívčí škole svaté Bernadety, v ní pevně zasely zásady vhodného chování. Nepokoje, jež se poslední dobou zemí šířily, i vzteklé výbuchy odporu na ulicích a v univerzitních kampusech pro ni představovaly cizí, vzdálený svět, stejně nepochopitelný jako konflikt v dalekém Vietnamu.

Procházela mezi hosty, usrkávala ledově vychlazenou kolu, snažila se usmívat, tu a tam se zastavila, chvíli pohovořila s přáteli rodičů a přitom doufala, že nedává najevo obavy. Po celou dobu hledala v davu svého bratra, který prozatím nedorazil na vlastní večírek.

Frankie si staršího bratra Finleyho idealizovala. Odjakživa byli neoddělitelní, párek tmavovlasých, modrookých dětí, které od sebe dělily necelé dva roky. Dlouhá kalifornská léta trávili bez dozoru

dospělých, jezdili na kole z jednoho ospalého konce Coronada na druhý a málokdy se doma ukázali před soumrakem.

Jenomže teď se Finley chystal někam, kam ho následovat nemohla.

Tichý večírek narušilo zaburácení motoru, krátce nato se ozvalo hlučné troubení.

Frankie si všimla, jak sebou matka při hlasitém zvuku cukla. Bette McGrathové se příčilo cokoli nápadného nebo vulgárního, a rozhodně nepovažovala za vhodné, aby na svůj příchod někdo upozorňoval troubením.

O chvíli později vpadl Finley dovnitř zadní brankou. Pohledný obličej měl mírně zrudlý, do čela mu spadala kadeř vlnitých černých vlasů. Jeho nejlepší přítel Rye Walsh ho držel kolem ramen, ale oba působili dost vrávoravým dojmem. Opilecky se smáli a podpírali jeden druhého. Kousek za nimi se na večírek hnali další společní kamarádi.

Matka v úchvatných černých šatech a s dokonalým účesem vyrazila skupince rozesmátých mladých mužů a žen v ústrety. Na sobě měla i perlový náhrdelník, dědictví po babičce a decentní upomínku, že Bette McGrathová kdysi bývala Bette Alexanderová z rodu Alexanderů usazených v Newport Beach. „Chlapci," pronesla kultivovaně. „To je od vás hezké, že jste konečně dorazili."

Finley se vyvlékl z Ryeova objetí a pokoušel se udržet rovnováhu.

Táta kývl na hudebníky. Hudba okamžitě ustala. Zahradou se linuly zvuky pozdně jarního večera v Coronadu – šumění oceánu, šustění palmového listí, štěkot psa u sousedů nebo na pláži. Táta v černém obleku na míru, nažehlené bílé košili a černé kravatě, s cigaretou v jedné a koktejlem Manhattan ve druhé ruce, vyrazil vpřed. S krátce střiženými černými vlasy a ostře řezanou, hranatou čelistí vypadal jako bývalý boxer, kterému se nesmírně dařilo a naučil se dobře oblékat, což v podstatě odpovídalo realitě. I mezi svými vyšňořenými přáteli s mámou vyčnívali a úspěch z nich jen sálal. Máma pocházela z bohaté rodiny a odjakživa se držela na vrcholu společenského žebříčku, táta se za ní postupně vyšplhal nahoru a sebejistě stál po jejím boku.

„Přátelé, rodino, čerství vysokoškolští absolventi," pronesl táta zvučným hlasem. Zamlada míval jemný irský přízvuk a vynaložil značné úsilí, aby se ho zbavil. Rád se vracel ke své imigrantské minulosti, příběhu plnému začínání od nuly a poctivé dřiny. Zřídkakdy

už se zmínil o štěstí, majetku a příležitosti, k nimž se dostal sňatkem se šéfovou dcerou, všichni to ale věděli. Věděli i to, že po smrti máminých rodičů se táta s nadšením vrhl do rozvoje podnikání v kalifornských realitách a jejich majetek více než ztrojnásobil.

Položil své drobné ženě ruku kolem ramen a přitáhl si ji tak blízko k sobě, jak mu to pobyt ve společnosti dovoloval. „Jsme vám vděční, že jste nám přišli pomoct rozloučit se s naším synem Finleym." Táta se usmál. „Takže už žádné další návštěvy na policejní stanici ve dvě hodiny ráno, kam se dostal po nesmyslné honičce v autech, a hrazení kauce."

Ozval se smích. Všichni přítomní věděli, jak trnitá byla Finleyho cesta k dospělosti. Odjakživa byl považován za hvězdu, divoké dítě, před kterým zjihlo i to nejzatvrzelejší srdce. Všichni měli Finleyho rádi, většina se však shodla, že to s ním nebylo jednoduché. Především kvůli neustálým rošťárnám musel opakovat čtvrtou třídu. Někdy se choval neuctivě v kostele a líbily se mu dívky v krátkých sukýnkách a s krabičkou cigaret v kabelce.

Když smích odezněl, táta pokračoval: „Přípitek na Finleyho a jeho grandiózní dobrodružství. Jsme na tebe hrdí, synu!"

Obsluha přinesla lahve Dom Pérignon a dolévala šampaňské. Vzduchem se neslo cinkání sklenic. Hosté obklopili Finleyho, muži mu gratulovali a poplácávali ho po zádech. Mladé ženy se tlačily dopředu a snažily se zaujmout jeho pozornost.

Táta kývl na hudebníky a ti znovu spustili.

Frankie si připadala odstrčená, a tak zamířila do domu. Prošla kolem prostorné kuchyně, kde měli dodavatelé občerstvení plné ruce práce s přípravou kanapek a jejich ukládáním na podnosy.

Zamířila do otcovy pracovny. Jako malá měla tenhle pokoj nejraději z celého domu. Veliká měkká kožená křesla, podnožky, dvě stěny plné knih, obrovský psací stůl. Vonělo to tu kůží, doutníky a drahou kolínskou. Na desce stolu ležely úhledné hromady stavebních povolení a architektonických náčrtů.

Celá jedna stěna místnosti byla věnována jejich rodinné historii. Visely tam zarámované fotografie zděděné po máminých rodičích, a dokonce i několik snímků, které si táta přivezl z Irska. Byl tu portrét pradědečka McGratha ve vojenské uniformě, na kterém salutoval do fotoaparátu. Vedle něj visela válečná medaile v rámu, kterou dědeček Francis získal v první světové válce. Mezi zarámovaným

Purpurovým srdcem dědy Alexandera a novinovým výstřižkem s fotkou lodě, na níž sloužil, připlouvající po válce do přístavu, visela svatební fotografie rodičů. Zato tu nebyl ani jediný tátův snímek v uniformě. Ke své smůle dostal hodnocení 4-F, což ho pro vojenskou službu diskvalifikovalo. Byla to věc, na kterou žehral v soukromí, výhradně před svými nejbližšími a pouze když pil. Po válce přesvědčil dědu Alexandera, aby v San Diegu začal stavět dostupné bydlení pro válečné veterány. Táta to nazýval svým příspěvkem k boji a jeho nápad slavil obrovský úspěch. Ve všech rozhovorech vystupoval tak „hrdě vojensky", až časem všichni obyvatelé Coronada zapomněli, že vlastně nesloužil. Nevisely tu ani žádné fotografie jeho dětí. Otec věřil, že místo na zdi si člověk musí zasloužit.

Frankie slyšela, jak se za ní tiše otevírají dveře, a někdo řekl: „Omlouvám se. Nechtěl jsem rušit."

Otočila se a ve dveřích uviděla Rye Walshe. V jedné ruce držel koktejlovou sklenici, ve druhé krabičku cigaret Old Gold. Bylo zřejmé, že hledal místo, kde by si mohl v klidu zakouřit.

„Skrývám se před venkovním veselím," ozřejmila Frankie. „Zdá se, že nemám moc náladu oslavovat."

Rye nechal dveře otevřené a vešel dovnitř. „Tak to jsme dva. Asi si na mě nepamatuješ…"

„Joseph Ryerson Walsh, zkráceně Rye. Podle té whisky," řekla Frankie a pokusila se o úsměv. Tak se jí představil loni v létě. „Pročpak se schováváš? S Finem jste jako dvojčata. Oba zbožňujete večírky."

Když se k ní přiblížil, poskočilo jí srdce. Od prvního setkání na ni takhle působil, ale vlastně spolu nikdy pořádně nemluvili. Nevěděla, co mu říct ve chvíli, kdy si připadala osaměle. Osiřele.

„Bude mi chybět," špitl Rye.

Do očí jí vhrkly slzy. Rychle se otočila směrem k portrétové zdi. Postavil se vedle ní. Společně se zadívali na rodinné fotografie a vzpomínky. Muži v uniformách, ženy ve svatebních šatech, medaile za chrabrost i zranění v boji, zarámovaná americká vlajka složená do trojúhelníku, kterou dostala babička z otcovy strany.

„Jak to, že tu kromě svatebních fotografií nevisí snímky žádných žen?" zeptal se Rye.

„Je to zeď hrdinů. Na počest obětí, které naše rodina učinila při službě vlasti."

Zapálil si cigaretu. „I ženy můžou být hrdinky."

Frankie se zasmála.

„Co je na tom vtipného?"

Otočila se k němu a otřela si slzy. „Já… no… nemyslíš přece…"

„Ale ano," řekl a podíval se na ni. Nevzpomínala si, že by si ji nějaký muž někdy takhle prohlížel. S takovou intenzitou. Zalapala po dechu. „Myslím to vážně, Frankie. Píše se rok 1966. Celý svět se mění."

O několik hodin později, když se hosté začínali zdvořile trousit pryč, si Frankie uvědomila, že dál přemýšlí o Ryeovi a jeho slovech.

I ženy můžou být hrdinky.

Něco takového jí ještě nikdo neřekl. Ani učitelé u Svaté Bernadety, ani rodiče. Dokonce ani Finley. Proč ji nikdy nenapadlo, že si i dívka, žena, může nějakým hrdinským nebo důležitým činem vysloužit místo na zdi v otcově pracovně, že i žena může něco vynalézt, objevit nebo se jako zdravotní sestra uplatnit na bojišti a zachraňovat životy?

Ta myšlenka byla jako zemětřesení a otřásla jejím světem i smýšlením o sobě samé. Celé roky jí řádové sestry, učitelé i matka tvrdili, že zdravotní sestra je ideální povolání pro ženu.

Učitelka. Zdravotní sestra. Sekretářka. Přijatelné vize budoucnosti pro dívky jako ona. Zrovna minulý týden si Frankie matce stěžovala, že nerozumí některým složitějším věcem v biologii, a ta smírně opáčila: Koho zajímají žáby, Frankie? Povolání zdravotní sestry budeš vykonávat jen do doby, než se vdáš. Mimochodem, nejvyšší čas začít o tom přemýšlet. Přestaň se hnát za ukončením studia a trochu zvolni. Koho zajímá, jestli dostuduješ s předstihem? Musíš víc chodit na schůzky. Odjakživa jí vtloukali do hlavy, že jejím posláním je stát se dobrou manželkou, správně vychovávat děti a s láskou se starat o domácnost. Na střední katolické škole je celé dny učili, jak mají dokonale vyžehlit látku kolem knoflíkové dírky, jak poskládat kapesník a elegantně prostřít stůl. A na Sandiegské vyšší dívčí škole se mezi jejími spolužačkami a kamarádkami nekonala žádná velká rebelie. Dívky se smíchem přiznávaly, že spíš než na titul se soustředí na hledání nápadníka. Ani ona se při výběru zdravotnické školy dvakrát nerozmýšlela a šlo jí především o dobré známky a o to, aby na ni rodiče mohli být pyšní.

Hudebníci si balili nástroje, obsluha odnášela prázdné sklenice a Frankie si vyzula sandály, opustila zahradu a procházela se po prázdném Ocean Boulevardu, ulici se širokým chodníkem, která oddělovala dům jejích rodičů od pláže.

Přímo před ní se rozprostíral zlatavý písek pláže Coronado. Nalevo stál slavný Hotel del Coronado, napravo se nacházela námořní letecká základna North Island, jež se v nedávné době změnila v kolébku námořního letectva.

Vánek si pohrával s jejím natupírovaným mikádem, ale proti spreji Aqua Net, který udržel na místě každý pramen vlasů, neměl nejmenší šanci.

Frankie se posadila do chladného písku, pažemi objala pokrčená kolena a hleděla do vln. Nad hlavou jí visel měsíc v úplňku. Nedaleko se nad pláží rozprskával oranžový ohňostroj a ve vzduchu byl cítit dým.

Jak má taková žena zčistajasna vyrazit do světa? Jak se vydat na cestu, na kterou ji nikdo nezval? Pro Finleyho to bylo snadné, ten měl jasně nalajnovaný směr. Čekalo se od něj, že udělá totéž co všichni McGrathové a Alexanderové: bude se ctí sloužit vlasti a potom převezme rodinné podnikání v nemovitostech. Zato Frankie nikdo žádnou jinou budoucnost kromě manželství a dětí nepředpovídal.

Zaslechla za sebou smích a dusot nohou. Mladá plavovlasá žena si těsně u vody sundala boty a skočila do vln. Rye běžel se smíchem za ní, dokonce se ani nenamáhal se zouváním. Někdo falešně zpíval „Walk Like a Man“.

Finley si kecl na zem vedle Frankie a přiopile se na ni svalil. „Kdes byla celý večer, panenko? Chybělas mi.“

„Ahoj, Fine,“ řekla Frankie tiše. Opřela se o něj a vzpomínala na jejich společný život na téhle pláži: jako děti si tu stavěli propracované hrady z písku, a z auta se zmrzlinou, které v létě popojíždělo po Ocean Boulevardu tam a zpátky a cinkalo, si přinášeli nanuky na špejli. Celé hodiny strávili na surfařském prkně: posadili se na něj, nohy spustili přes okraj do vody, pálilo na ně slunce, povídali si, čekali na správnou vlnu a svěřovali jeden druhému svá největší tajemství.

Vždycky spolu. Nejlepší kamarádi.

Věděla, co od ní potřebuje: měla by mu říct, že je na něj hrdá, a s úsměvem ho poslat pryč, ale nedokázala to. Nikdy si nelhali.

A teď nebyla vhodná chvíle s tím začínat. „Fine, víš jistě, že je to dobrý nápad, odejít do Vietnamu?“

„Neptej se, co tvá vlast může udělat pro tebe, ale co můžeš udělat ty pro ni.“

Frankie si povzdechla. Ona i Finley si prezidenta Kennedyho idealizovali. Jeho slova pro ně něco znamenala. Co mohla namítnout? „Já vím, ale…“

„Není to nebezpečné, Frankie. Věř mi. Absolvoval jsem Námořní akademii a stal se ze mě lodní důstojník s pohodovým zařazením. Ani se nenaděješ a budu zpátky. Vůbec ti nestihnu chybět.“

Všichni opakovali pořád totéž: komunismus je zlo, které je třeba zastavit. Tak to v období studené války chodilo. Nebezpečná doba. Jestliže mohl komunista zastřelit prezidenta Kennedyho v Dallasu za bílého dne, jak se mohl kterýkoli Američan cítit bezpečně? Všichni se shodli, že komunismus se nesmí dál šířit po Asii, a Vietnam se stal místem, kde se ho rozhodli zastavit.

V nočních zprávách se vysílaly reportáže s usměvavými vojáky, kteří pochodovali v četách vietnamskou džunglí a ukazovali novinářům palec nahoru. Žádné krveprolití.

Finley jí položil ruku na ramena.

„Budeš mi chybět, Oříšku,“ řekl. Slyšela, jak mu přeskočil hlas, a věděla, že i on má strach.

Snažil se ho celou dobu utajit před ní, nebo sám před sebou?

A bylo to tu: obavy a úzkost, jež se celý večer snažila potlačit, ignorovat. Náhle ji přemohly. Už od nich nedokázala odvracet zrak.

Její bratr se chystal jít do války.

2. KAPITOLA

Následujícího půl roku psávala Frankie bratrovi každou neděli po návratu z kostela. Na oplátku dostávala zábavné dopisy, v nichž jí Finley popisoval život na lodi a šaškárny, které dělali ostatní námořníci. Posílal jí pohlednice sytě zelené džungle, blankytného moře a pláží s bělostným pískem. Vyprávěl jí o večírcích v důstojnickém klubu a ve střešních barech v Saigonu i o slavných osobnostech, které přijely vojáky rozveselit.

V jeho nepřítomnosti si Frankie nabrala víc předmětů a školu dokončila dříve a s vyznamenáním. Jako čerstvá zdravotní sestra získala své první zaměstnání: noční směny v malé nemocnici v nedalekém San Diegu. Nedávno začala přemýšlet, že by se odstěhovala od rodičů a pořídila si vlastní bydlení. Byl to její sen, o nějž se s Finleym podělila minulý týden v dopise. *Jen si to představ, Fine. Kdybychom bydleli v nějakém malém bytě poblíž pláže. Třeba v Santa Monice. Kolik legrace bychom spolu užili…*

Dnes, v chladný večer posledního listopadového týdne, panoval na nemocničních chodbách klid. Frankie v naškrobené bílé uniformě a s vyčesanými vlasy skrytými pod čepcem pochodovala za vrchní sestrou na noční směně. Žena ji zavedla do soukromého pokoje bez květin i návštěvníků, ve kterém ležela a spala nějaká mladá žena. Frankie si vyslechla – znovu –, jak má dělat svou práci.

„Středoškolačka od Svaté Anny," řekla vrchní sestra a pak neslyšně dodala: *Dítě*, jako by to slovo samo o sobě bylo hřích. Frankie věděla, že Svatá Anna byl místní domov pro svobodné matky, přestože se o tom nikdy nemluvilo: o dívkách, které náhle opustily školu a vrátily se o několik měsíců později, tišší a osamělé.

„Má málo infuze. Mohla bych…"

„Pro Kristovy rány, slečno McGrathová, víte přece, že na to nejste připravená. Jak dlouho u nás jste? Týden?"